

## LAKIALOITE 29/2004 vp

**Laki eräistä oikeudenkäynneistä kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan tai kuntainliiton varoista annetun lain 2 a §:n muuttamisesta**

### *Eduskunnalle*

## ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kunnallisten luottamushenkilöiden luottamustoimen hoidosta mahdollisesti johtuvien oikeudenkäyntikulujen korvaaminen kunnan varoista

samoin ehdoin kuin kunnan virka- ja työsuhteessa olevien henkilöitten.

## PERUSTELUT

Ehdokkaita kunnallisiin luottamustoimiin on vaikea löytää. Jo pelkkä valtuustotyöhön osallistuminen vie aikaa suuressa kaupungissa kahden päivän työajan verran valmistautumisineen ja kokouksineen. Luottamustoimista nykyisin maksettavat palkkiot eivät ole riittäviä toimimaan kannustimena vastuunkannolle kunnan ja kuntalaisten asioitten hoidosta ja tästä aiheutuvasta työstä. Kunnan luottamushenkilöt joutuvat lisäksi monesti yhteisen edun nimissä tekemään yksittäisille ihmisille epämieluisia päätöksiä ja kantavat aina tekemistään päätöksistä vastuun. Luottamustoimesta kieltäytyminen tai eroaminen on kuntalain määräysten mukaisesti vaikea ja hidas prosessi silloinkin, kun siihen on pätevät syyt. Luottamustoimien houkuttelevuutta ei myöskään helpota se, että henkisen pahoinvoinnin lisääntyessä jatkuvasti yhteiskunnassamme ovat luottamustoimien haltijat yhä suu-

remmassa vaarassa joutua ikäviin tilanteisiin, joissa jopa heidän ja heidän läheistensä henkeä ja terveyttä uhataan. Näin silloinkin, kun he hoitavat luottamustoimeaan täysin asianmukaisella ja lain edellyttämällä tavalla.

Joskus tilanne kärjistyy äärimmilleen ja luottamushenkilöiden päätösten kohteeksi joutunut yksittäinen henkilö saattaa alkaa kiristää tai uhkailla kunnan luottamushenkilöitä tai viranhaltijoita. Ajankohtainen esimerkki tällaisesta tilanteesta on Espoosta, jossa asiattoman käytöksensä vuoksi koulun vahtimestarin toimesta irtisannottu henkilö lähetti kirjallisia tappouhkauksia kaupungin virkamiesten lisäksi kaupunginhallituksen jäsenille. Uhkaukset johtivat lopulta oikeustoimiin.

Laki 21/1984 turvaa kunnan viranhaltijoille oikeudenkäynneistä johtuvien kustannusten korvaamisen tilanteissa, joissa he ollessaan viran-

toimituksessa tai siitä johtuen joutuvat henkeen tai terveyteen kohdistuvaan uhkaan. Kunnan luottamushenkilöitä tämä laki ei kuitenkaan koske. Esimerkiksi kaupunginhallituksen jäsen ei voi lakimääräisesti saada maksutonta oikeusavustajaa oikeudenkäyntiin, jossa hän on asianomistaja. Mahdolliset oikeudenkäyntikulut luottamushenkilö joutuu kantamaan itse myös niissä tapauksissa, että oikeutta haetaan asianomistajana luottamustoimen hoitamisesta johtuvaan rikokseen tai sen uhkaan.

Kunnallisten luottamushenkilöitten oikeusturvan ja myös luottamustoimien vastaanottamisen esteiden poistamiseksi on tärkeää saattaa luottamustoimen haltijat ja kunnan viranhaltijat tasa-arvoiseen asemaan oikeudenkäyntikulujen osalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

**eräistä oikeudenkäynneistä kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan tai kuntainliiton varoista annetun lain 2 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* eräistä oikeudenkäynneistä kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan tai kuntainliiton varoista 6 päivänä tammikuuta 1984 annetun lain (21/1984) 2 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 271/1987, seuraavasti:

### 2 a §

Jos kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleva tai kunnan luottamushenkilö vaatii rangaistusta tai korvausta rikoksen johdosta, joka on kohdistunut hänen henkeensä tai terveyteensä taikka henkilökohtaiseen vapauteensa hänen ollessaan suorittamassa virka- tai työtehtävää tai luottamustoimea taikka virka- tai työtehtävän tai luottamustoimen vuoksi, on hänelle myönnettävä vapautus 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuista maksuista ja kustannuksista edellyttäen, että hä-

nen oikeusturvansa toteuttaminen sitä vaatii rikoksen vakavuuden, rikoksella aiheutettujen vahinkojen tai muun erityisen syyn vuoksi. Sano-  
tussa lainkohdassa mainituin edellytyksin on tuomioistuimen määrättävä hänelle pyynnöstä oikeudenkäyntiavustaja.

— — — — —  
Tämä laki tulee voimaan      päivänä      kuuta  
20 .

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2004

Hanna-Leena Hemming /kok  
Satu Hassi /vihr  
Säde Tahvanainen /sd  
Mikko Alatalo /kesk  
Erkki Pulliainen /vihr

Petri Salo /kok  
Bjarne Kallis /kd  
Olli Nepponen /kok  
Annika Lapintie /vas  
Martin Saarikangas /kok

Arto Satonen /kok  
Timo Soini /ps  
Anne Holmlund /kok  
Sari Sarkomaa /kok  
Leena Rauhala /kd  
Sari Essayah /kd  
Kari Kärkkäinen /kd  
Marja Tiura /kok  
Mikko Elo /sd  
Seppo Särkiniemi /kesk  
Pertti Salovaara /kesk  
Tapani Mäkinen /kok  
Päivi Räsänen /kd  
Heikki A. Ollila /kok  
Rauno Kettunen /kesk  
Aila Paloniemi /kesk  
Hannu Hoskonen /kesk  
Ilkka Taipale /sd  
Pekka Vilkuna /kesk  
Eero Lämsä /kesk  
Tapani Tölli /kesk  
Miapetra Kumpula /sd  
Kyösti Karjula /kesk  
Anne Huotari /vas  
Kalevi Olin /sd  
Harry Wallin /sd  
Pia Viitanen /sd  
Raija Vahasalo /kok  
Jari Koskinen /kok  
Eero Akaan-Penttilä /kok  
Jere Lahti /kok  
Minna Lintonen /sd  
Kari Uotila /vas  
Raimo Vistbacka /ps  
Tony Halme /ps  
Antti Kaikkonen /kesk  
Tuomo Hänninen /kesk  
Simo Rundgren /kesk  
Hannu Takkula /kesk  
Roger Jansson /r  
Mikaela Nylander /r  
Rakel Hiltunen /sd

Toimi Kankaanniemi /kd  
Leena Harkimo /kok  
Kaarina Dromberg /kok  
Sirpa Asko-Seljavaara /kok  
Pertti Hemmilä /kok  
Nils-Anders Granvik /r  
Jyrki Katainen /kok  
Esko Kurvinen /kok  
Maija Perho /kok  
Jyri Häkämies /kok  
Reijo Paaajanen /kok  
Jari Vilén /kok  
Lasse Virén /kok  
Timo Seppälä /kok  
Lauri Oinonen /kesk  
Klaus Pentti /kesk  
Pentti Tiusanen /vas  
Jaakko Laakso /vas  
Matti Kangas /vas  
Mikko Kuoppa /vas  
Jyrki Kasvi /vihr  
Irja Tulonen /kok  
Jutta Urpilainen /sd  
Marjaana Koskinen /sd  
Mika Lintilä /kesk  
Lyly Rajala /kok  
Risto Kuisma /sd  
Virpa Puisto /sd  
Minna Sirnö /vas  
Erkki Virtanen /vas  
Esa Lahtela /sd  
Esko-Juhani Tennilä /vas  
Janina Andersson /vihr  
Irina Krohn /vihr  
Arto Bryggare /sd  
Kimmo Tiilikainen /kesk  
Susanna Haapoja /kesk  
Maija-Liisa Lindqvist /kesk  
Marjukka Karttunen /kok  
Arja Alho /sd  
Outi Ojala /vas  
Aulis Ranta-Muotio /kesk

**LA 29/2004 vp — Hanna-Leena Hemming /kok ym.**

Eero Lankia /kesk  
Reijo Laitinen /sd  
Esko Kiviranta /kesk  
Ulla Anttila /vihr  
Kimmo Kiljunen /sd  
Jouko Skinnari /sd

Sinikka Hurskainen /sd  
Anni Sinnemäki /vihr  
Petri Neittaanmäki /kesk  
Liisa Jaakonsaari /sd  
Suvi Lindén /kok  
Heidi Hautala /vihr